

SURADNJA LOKALNIH JEDINICA KAO ODGOVOR NA STRUKTURNE
PROBLEME HRVATSKE LOKALNE SAMOUPRAVE:
MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA

*Izv. prof. dr. sc. **Mihovil Škarica**
Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu*

1. Strukturni problemi lokalne samouprave u Hrvatskoj i njihove posljedice

- **PROBLEMI:**

- Nepostojanje kriterija za status općine i grada
- Velik (proizvoljan) broj jedinica lokalne samouprave i njihova mala prosječna veličina
- Velike razlike u veličini i kapacitetu
- Administrativna rascjepkanost prostora koji čine funkcionalnu, gravitacijsku i socio-ekonomsku cjelinu
- Centralizirano upravljanje državom – uzak djelokrug poslova lokalne samouprave i niska razina lokalne autonomije + financijska ovisnost o središnjoj vlasti
- Asimetrična decentralizacija i nejednak položaj građana
- Nedefiniran i složen odnos lokalne samouprave i županija
- Nepostojanje aktivne politike poticanja suradnje lokalnih jedinica

• • •

- **POSLJEDICE:**

- Poslovi iz djelokruga jedinica lokalne samouprave u velikom se broju jedinica ne obavljaju uopće ili se obavljaju nekvalitetno i neekonomično
- Otežana modernizacija lokalne infrastrukture i razvoj lokalnih službi
- Nedostatak kvalificiranog osoblja
- Učestalo korištenje vanjskog ugovaranja uz slabe kapacitete za nadzor -> gubitak kontrole i odgovornosti
- Fragmentirano upravljanje jedinstvenim prostornim cjelinama
- Neravnomjeran lokalni i regionalni razvoj
- Razvoj vertikalnih odnosa u sustavu, često politiziranih i klijentelističkih

2. Suradnja lokalnih jedinica

- *Neformalna / formalna / organizacijska* suradnja
- *Operativna / strateška* suradnja
- *Pojedinačni / uzajamni / kolektivni* interesi
- *Lokalna (individualna) / centralna (sustavna)* perspektiva suradnje
- *Neutralni (decentralizirani) / poticajni / sveobuhvatni (kogentni)* zakonski okvir suradnje
- Suradnja kao *povremeno / privremeno (prijelazno) / trajno* rješenje za nedostatke organizacije lokalne samouprave
- *Suradnja kao suplement / suradnja kao supstitut* teritorijalne reorganizacije
- *Pravo na suradnju / pravo ne surađivati*

3. Potencijali i ograničenja suradnje

- **POZITIVNI UČINCI SURADNJE**

- Združivanje resursa – kolektivni kapacitet za kvalitetnije i ekonomičnije obavljanje lokalnih poslova
- Veća dostupnost lokalnih službi građanima
- Teritorijalna integracija - Integrirano upravljanje jedinstvenim prostornim cjelinama
- Lokalno rješavanje lokalnih problema
- Pretpostavka za dodatnu decentralizaciju ovlasti i poslova
- Zadržavanje samosvojnosti i identiteta lokalnih jedinica
- Kooperativno, a ne kompetitivno osmišljavanje lokalnog razvoja

...

- **NEGATIVNE POSLJEDICE SURADNJE**

- Dominacija većih i bogatijih jedinica nad manjim i siromašnijima i gubitak autonomije
- Otežano i usporeno donošenje odluka; konflikti među partnerima (transakcijski troškovi)
- Otežan demokratski nadzor nad suradničkim institucijama
- Dodatno jačanje izvršne vlasti u lokalnim jedinicama i personalizacija političke moći
- Otežano snalaženje građana i smanjena transparentnost
- Kompleksna mreža horizontalnih odnosa među lokalnim jedinicama
- Otežan nadzor nad lokalnom samoupravom
- Pragmatičan pristup bez stvaranja trajne kooperativne kulture i zajedništva

4. Suradnja lokalnih jedinica kao instrument unaprjeđenja hrvatske lokalne samouprave

- Pravni okvir suradnje – decentraliziran i neutralan
- Praksa suradnje nije mapirana i evaluirana
- Suradnja kao odgovor na uzastopne prigovore Europske komisije o teritorijalnoj rascjepkanosti lokalne samouprave
- **Nacionalna razvojna strategija do 2030.: „ poticat će se uzajamna suradnja jedinica lokalne samouprave, izgradnja njihovih institucionalnih veza i dobrovoljno spajanje...”**
- **Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.** (C2.2 R4 – Funkcionalna i održiva lokalna samouprava)
- **Nacionalni plan razvoja javne uprave 2021.-2027.**
- Potrebno je oblikovati novi pravni i financijski okvir suradnje
- Naglašavanje operativne dimenzije suradnje
- Kakva i kolika suradnja znači uspjeh u provedbi ovih dokumenata?

Hvala na pažnji!

mskarica@pravo.hr